

050210018002532167
საქმე №2-738-18 წ.

გადაწყვეტილება

საქართველოს სახელით

31.01.2019 წელი

ქ.ოზურგეთი

ოზურგეთის რაიონული სასამართლო
მოსამართლე ნანა ჯოხაძე
სხდომის მდივანი ლია დარჩია

მოსარჩელე: ინ---ა და-----ე;
წარმომადგენელი: მა-----ა ტუ-----ი;

მოპასუხე: რა--ზ და-----ე;
წარმომადგენელი: კა-----ი;

მესამე პირი: სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრი;
წარმომადგენელი: თე-----ა;

თანამოპასუხე (არასრულწლოვანი ბავშვი): ბა-----ე და-----ე;
წარმომადგენელი: სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრი - შო-----ა;

დავის საგანი: ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრა;

აღწერილობითი ნაწილი

1. სასარჩელო მოთხოვნა

1.1. არასრულწლოვანი შვილის - ბა-----ე და-----ის (დაბ: 1-.0-.2---წ. პ/ნ 3-----) საცხოვრებელ ადგილად დედის - ინ---ა და-----ის საცხოვრებელი ადგილის - (ოზ-----ი, დაბა ნა-----ი, მგ-----ის ქუჩა) განსაზღვრა.

2. მოპასუხის პოზიცია

2.1. მოპასუხე მხარემ წარმოდგენილი შესაგებლით და სასა--რთლო სხდომაზე სარჩელი არ ცნო, ვინაიდან განმარტა, რომ ბავშვი - ბა-----ე და-----ე ცხოვრობს მასთან, რის გამოც შეჩვეული არის გარემოს და მისი შეცვლა უარყოფით

გავლენას მოახდენს ბავშვზე (იხ. შესაგებელი, სასა--რთლო სხდომის ოქმი).

3.მესამე პირების პოზიცია და ფსიქოლოგების განმარტება

3.1. მესამე პირის - სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის წარმომადგენელმა თე-----ამ განმარტა, რომ „**დაფიქსირდა ფაქტი, ბავშვი ბებიას ეძახის დედას**, ეს დაუშვებელია და იმთავითვე უნდა აღმოფხვრილიყო და მა--ს უნდა ეთქვა, რომ ყავს ბიოლოგიური დედა. ძალიან მნიშვნელოვანია მცირეწლოვანი ბავშვისთვის დედის ზრუნვა. სითბო და სიყვარული. **მა-- დავალდებულდეს ხელი შეუწყოს დედას ერთი თვის განმავლობაში ხშირი კონტაქტი იქონიოს ბავშვთან** (იხ. 23.01.2019 წლის სასა--რთლო სხდომის ოქმი).

3.2. მესამე პირის - სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის წარმომადგენელმა შო-----ამ განმარტა, რომ ნებისმიერი ასაკი ბავშვის, მითუმეტეს **ბა-----ეს ასაკის ბავშვისთვის აუცილებელია, როგორც დედის, ისე მამის ფაქტორი**. ბა-----ესა და დედას შორის აღდგა ფსიქო-ემოციური კავშირი. **ბა-----ეს შეზღუდული აქვს დედასთან ურთიერთობა**, ეს არ არის ნორმალური. წარმოუდგენელია ამ ასაკის ბავშვს არ ჰქონდეს თავისუფალი, შეუზღუდავი ურთიერთობა დედასთან. გადაჭრით პასუხის გაცემისგან თავი შეიკავა (იხ.23.01.2019 წლის სასა--რთლო სხდომის ოქმი).

3.3. თა--რ აბ-----ემ, როგორც ფსიქოლოგმა განმარტა, რომ ფსიქოლოგიური გამოკვლევის შედეგად, ბებია არის მესამე პირი. მა-- ვერ ახერხებს ბავშვის მოვლას. **დედის სითბოს ბებია ვერ შეცვლის. აღდგა ფსიქო-ემოციური კავშირი**. ადაპტაციის პრობლემა ექნება, მაგრამ ის მომენტი უფრო მეტად საზიანო იქნება თუ ეს ყველაფერი არ მოხდება დროულად და ეს მოხდება გარკვეული წლების შემდეგ. გასათვალისწინებელია ის, რომ მა-- გარკვეული პერიოდი არ იმყოფება სახლში და ჩართულობა აქვს მესამე პირს (იხ. 23.01.2019 წლის სასა--რთლო სხდომის ოქმი).

3.4. ნო-----ამ, როგორც ფსიქოლოგმა განმარტა, რომ ფსიქოლოგიური გამოკვლევის შედეგად, ბავშვმა დედის წასვლით მიიღო სტრესი. **დედა ჩაანაცვლა ბებიამ**. მიზანშეწონილად მიაჩნია, რომ ამ ეტაპზე უცებ არ მოხდეს ბავშვის იმ გარემოდან მოწყვეტა, სადაც თავს დაცულად გრძნობს, რა--ც შეიძლება გამოიწვიოს განმეორებითი სტრესი. **ბავშვის სრულფასოვნად განვითარებისთვის ხელი უნდა შეეწყოს დედასთან ურთიერთობას** (იხ. 23.01.2019 წლის სასა--რთლო სხდომის ოქმი).

3. ფაქტობრივი გარემოებები

3.1. უდავო ფაქტობრივი გარემოებები

3.1.1. საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოებები მხარეთა

მიერ სადავოდაა გამხდარი.

3.2. დადგენილი სადავო ფაქტობრივი გარემოებები

3.2.1. ინ---ა გიორგაძე და რა--ზ და----ე 2--- წლის 0- ივნისიდან იმყოფებიან რეგისტრირებულ ქორწინებაში. ინ---ას ქორწინების შემდეგ მიეკუთვნა გვარი - და----ე.

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ქორწინების მოწმობა;

3.2.2. ინ---ა და----ეს და რა--ზ და----ეს თანაცხოვრების პერიოდში შეეძინათ შვილი - ბა-----ე და----ე (დაბ: 1-0-2---წ. 3/6 3-----).

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- დაბადების მოწმობა;

3.2.3. ინ---ა და----ე და რა--ზ და----ე ერთმანეთს დაშორდნენ. უკვე ერთად არ ცხოვრობენ. ბა-----ე და----ე იზრდება მამის - რა--ზ და----ის ოჯახში.

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- სარჩელი;

- შესაგებელი;

- მხარეთა ახსნა-განმარტება;

3.2.4. ბათუმის ინფექციური პათოლოგიის, შიდსის და ტუბერკულოზის რეგიონული ცენტრის მიერ 2018 წლის 19 ივლისს გაცემული ცნობის თანახმად, ინ---ა და----ეს აქვს მარცხენა ფილტვის ინფილტრატული ტუბ-ზი შეწოვის ფაზაში მგბ (-) უარყოფითი.

2015 წლის 18 მარტის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ ცნობის თანახმად, ინ---ა და----ეს აქვს ქრონიკული ჰიპერტროფიული რინიტი.

2018 წლის 30 ივლისის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ ცნობის თანახმად, ინ---ა და----ეს ტუბერკულოზის აქტიური პროცესი არ დაუდგინდა. პაციენტი ამ მომენტისათვის მკურნალობას არ საჭიროებს.

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ჯანმრთელობის ცნობები;

3.2.5. სსიპ სოციალური მომსახურების გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის 2018 წლის 0- აგვისტოს №0----- დასკვნაში მითითებულია, რომ:

ინ---ა და----ე ცხოვრობს ბებიასთან, დედა-მა--სთან და ძმასთან ერთად. **ოჯახში ცხოვრობს 5 წევრი.** ინ---ა და----ეს ემოციურ და მატერიალურ მხარდაჭერას უწევს ოჯახის ყველა წევრი. **ისინი მზად არიან, რომ ბა-----ე მიიღონ ოჯახში, იზრუნონ ბავშვის საჭიროებებზე და ყველანაირად დაეხმარონ ინ---ას ბავშვზე სათანადო მზრუნველობის**

განხორციელებაში.

რა--ზ და----ე ცხოვრობს ბებიასთან, ბაბუასთან, დედასთან, ძმასთან, რძალთან, მცირეწლოვან ძმისშვილთან და მის ბიოლოგიურ შვილთან ბა-----ე და----ესთან ერთად. **ოჯახში ცხოვრობს ჯამში 8 წევრი. რა--ზი და რაინდი და----ეები სისტემატიურად დადიან საზღვარგარეთ (თურქეთში) სამუშაოდ. ბავშვზე ძირითადი მზრუნველი არის ბებია, ნაირა და----ე.**

ბავშვის ასაკის სიმცირიდან გამომდინარე და იმის გათვალისწინებით, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია მცირეწლოვანი ბავშვისთვის დედობრივი ზრუნვა და სიტბო, მიზანშეწონილია მცირეწლოვან ბა-----ე და----ესა და მის ბიოლოგიურ დედას, ინ---ა და----ეს მიეცეს საშუალება, რომ მშვიდ და წყნარ გარემოში შეხვდნენ ერთმანეთს რეგულარულად, რათა მოხდეს დედასა და ბავშვს შორის ფსიქო-ემოციური კავშირის აღდგენა და პოზიტიური მიჯაჭვულობის ჩამოყალიბება.

სასა--რთლო უყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- სსიპ სოციალური მომსახურების გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის 2018 წლის 0- აგვისტოს №0----- დასკვნა;

3.2.6. ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს 2018 წლის 10 ივლისის განჩინებით შეჩერდა მშობლების ინ---ა და----ის და რა--ზ და----ის უფლებები შვილის - ბა---
---ე და----ის მიმართ. ა--ვე განჩინებით სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრს დაევალა წარმომადგენლის დანიშვნა ბა-----ე და----ისთვის. ასევე, დაევალა მშობლების ინ---ა და----ის და რა--ზ და----ის საცხოვრებელი პირობების, არა--რტო მატერიალური, საბინაო, საყოფაცხოვრებო პირობების გათვალისწინებით, არამედ ბავშვის ასაკის, ჯანმრთელობის მდგომარეობის და აღზრდის ნორმალური პირობების შექმნის გათვალისწინებით დასკვნის წარმოდგენა.

სასა--რთლო უყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს 2018 წლის 10 ივლისის განჩინება;

3.2.7. ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს 2018 წლის 11 სექტემბრის განჩინებით ბა-----ე და----ე თანამოპასუხის სტატუსით ჩაბმულ იქნა საქმეში, მოწვეული იქნა ფსიქოლოგი და დაევალა დასკვნის წარმოდგენა, შემდეგ საკითხებზე:

- როგორია ბავშვის - ბა-----ე და----ის დამოკიდებულება და მიჯაჭვულობა მშობლების მიმართ?

- რა გავლენა მოახდინა ბავშვის - ბა-----ე და----ის ფსიქიკაზე მშობლების დაშორებამ და საცხოვრებელად მა--სთან დარჩენამ?

- მამის ოჯახისგან მოწყვეტამ რა გავლენა შეიძლება მოახდინოს ბავშვის - ბა-----ე და----ის ფსიქიკაზე?

- ბავშვის - ბა-----ე და----ის საცხოვრებელ ადგილად დედის საცხოვრებელი

ადგილის განსაზღვრამ, რა გავლენა შეიძლება მოხდინოს ბავშვის - ბა-----ე და---ის ფსიქიკაზე?

- როგორი შეიძლება იყოს სწორი სტრატეგია ბავშვის - ბა-----ე და---ის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრისას?

- დედა-შვილის ურთიერთობის აღდგენა-გაღრმავების რა რესურსი არსებობს ბავშვის - ბა-----ე და---ის საცხოვრებელი ადგილის შეცვლის გარეშე ან შეცვლის შემთხვევაში?

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს 2018 წლის 11 სექტემბრის განჩინება;

3.2.8. სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის ფსიქოლოგის თა--რ აბ-----ის მიერ 2018 წლის 24 ოქტომბერს წარმოდგენილ №0----- დასკვნაში მითითებულია, რომ:

„შედეგა 6 ვიზიტი. ბა-----ე და---ე იზრდება ბებიასთან და ბაბუასთან, მა--სამუშაოდ დადის თურქეთში. პირველ ვიზიტზე, ბებია, მამის დედა, მუდმივად აკონტროლებდა სიტუაციას. მამის ნაამბობიდან იკვეთება, რომ ის არასოდეს არ ესაუბრება ბა-----ეს დედის შესახებ, უფრო მეტიც მა--საერთოდ არ თვლის საჭიროდ ბა-----ემ იცოდეს როგორი მოღალატე დედა ჰყავს მა--ს. **ბებია არ ტოვებდა ბავშვს მარტო და ამტკიცებდა, რომ ბავშვი მის გარეშე არსად არ დადის.** მცდელობა იმისა, რომ მა-- და ბებია ფსიქოლოგს ეხმარებოდეს დედასთან ურთიერთობის აღდგენაში, მსგავსი ფაქტი არ დაფიქსირებულა. **ვიზიტის დაწყებიდან 5 წუთის შემდეგ ბა-----ე დედასთან ერთად თავს კომფორტულად გრძნობდა.**

არასრულწლოვანი ბა-----ე და---ის ასაკის სიმცირიდან გამომდინარე, ასევე დაძაბული მხარეებს შორის მიმდინარე მწვავე კონფლიქტის გამო დასკვნის სრული დიაგნოსტიკა ვერ მოხერხდა.

ბა-----ესთვის აუცილებელია მშვიდი და უსაფრთხო გარემოს შექმნა, გარემო სადაც იზრდება უფრო მეტად ლმობიერი უნდა იყოს დედის ოჯახთან დამოკიდებულებაში. ბავშვის უნდა მიეწოდოს სწორი და სარწმუნო ინფორმაცია დედის მიმართ”.

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის ფსიქოლოგის თა--რ აბ-----ის 2018 წლის 24 ოქტომბერს წარმოდგენილ №0----- დასკვნა;

3.2.9. ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს 2018 წლის 0- ნოემბრის განჩინებით კვლავ დაევალა ფსიქოლოგს დასკვნის წარმოდგენა, ვინაიდან 2018 წლის 24 ოქტომბერს ოზ-----ის რაიონულ სასა--რთლოში წარმოდგენილი იქნა ფსიქოლოგიური გამოკვლევის შედეგები, სადაც მითითებულია, რომ სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის ფსიქოლოგს მხარის (მამის

ოჯახის) არათანამშრომლური დამოკიდებულების გამო, არასრულწლოვანი ბა--
----ე და----ის ასაკის სიმცირიდან გამოდინარე, ასევე დაძაბული მხარეებს
შორის მიმდინარე მწვავე კონფლიქტის გამო დასკვნის სრული დიაგნოსტიკა
კერ მოხერხდა.

2018 წლის 0- ნოემბრის სასა--რთლო სხდომაზე მოპასუხე მხარის
წარმომადგენლის შუამდგომლობა თავისი ხარჯებით კერძო ფსიქოლოგის
დასკვნის წარმოდგენის თაობაზე დაკმაყოფილდა.

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს 2018 წლის 0- ნოემბრის განჩინება;
- სასა--რთლო სხდომის ოქმი;

3.2.10. ფსიქოლოგიური მომსახურების კაბინეტის ხელმძღვანელ-ფსიქოლოგის
ნო-----ას 2018 წლის 20 ნოემბრის დასკვნაში მითითებულია, რომ:

„შედეგა 5 შეხვედრა. მა--ს გაეწია რეკომენდაცია, რომ შეემზადებინა ბავშვი
ფსიქოლოგთან შესახვედრად. მა--მ გაითვალისწინა მითითებები. ყველა
შეხვედრა იყო წარმატებული და შედეგიანი. **მა-- იჩენს მზრუნველობას
ბავშვის მიმართ. ბა-----ეს და მა--ს აქვთ თბილი ემოციური კავშირი.**
ბავშვი მა--სთან თავს მშვიდად გრძნობს.

დედასთან შეხვედრის დროს ბავშვს ჰქონდა გაუცხოება დედის მიმართ, უარი
განაცხადა მისვლაზე. თანდათანობით ბავშვი შევიდა დედასთან კონტაქტში.
**დადებით ემოციებს გამოხატავდა დედის მიმართ, მა-- ხელ უწყობდა
დედასთან ურთიერთობას.** შეხვედრის დასასრულს ბავშვმა მოითხოვა ბებია,
სურდა ბებიასთან წასვლა.

ბა-----ეს მიჯაჭვულობა აქვს მამისა და მისი ოჯახის წევრების მიმართ, რადგან
მზრუნველობით დამოკიდებულებას გრძნობს მათგან. **დედა-შვილს შორის
ემოციური კავშირი აღდგა.** ბავშვმა დედის წასვლით მიიღო სტრესი,
გარშემომყოფების დახმარებით **დედის მიმართ მიჯაჭვულობა ჩაანაცვლა
ბებიაში.**

**ბავშვის სრულფასოვანი განვითარებისთვის ხელი უნდა შეეწყოს
დედასთან ურთიერთობას, მაგრამ ასევე გასათვალისწინებელია, რომ
ბავშვის განვითარებაზე უარყოფითად იმოქმედებს იმ გარემოდან
მოწყვეტა, სადაც ის ამჟამ--დ თავს უსაფრთხოდ და დაცულად გრძნობს.**

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- ნო-----ას 2018 წლის 20 ნოემბრის დასკვნა;

3.2.11. სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური
მომსახურების სამხარეო ცენტრის ფსიქოლოგის თა--რ აბ-----ის მიერ 2018 წლის
28 დეკემბერს წარმოდგენილ №0----- დასკვნაში მითითებულია, რომ:

„შედეგა 4 ვიზიტი. მამის საუბარში იკვეთება, რომ **მა-- ვერ ახერხებს ბავშვის დამშვიდებას, რადგან ბებიასთან დამოკიდებულება არის უფრო მყარი, ვიდრე მა--სთან.** რა--ზ და----ემ კარგად ითანამშრომლა ფსიქოლოგთან. მშობლებთან ერთად ბა-----ე პირველ ვიზიტზე დედას უღიმის, მონდომებით, მხიარულად ასრულებს დედის მითითებს. ჩაეხუტა, გაუღიმა. ბა-----ეს მოსწონს დედასთან თა--ში. დანარჩენ შეხვედრებზე ბა-----ეს დამოკიდებულება განსაკუთრებით დედის მიმართ კიდევ უფრო თბილი იყო. კოცნის დედას. **ჩახუტების ხანგრძლივობით იგრძნობა, რომ ბა-----ეს წასვლა არ უნდა.**

მიჯაჭვულობის თეორიის მიხედვით ბა-----ეს აქვს ორთავე მშობელთან გარკვეული სახის დამოკიდებულება. დამოკიდებულება არის ყველაზე მნიშვნელოვანი ელემენტი ბავშვის, დედის ურთიერთობაში, **დამოკიდებულება აუცილებელი პირობაა ბავშვის ნორმალური განვითარებისათვის.**

სასა--რთლო ეყრდნობა შემდეგ მტკიცებულებებს:

- სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის ფსიქოლოგის თა--რ აბ-----ის 2018 წლის 28 დეკემბრის წარმოდგენილ №0----- დასკვნა;

3.2.12. სასა--რთლო ვერ გაიზიარებს მოპასუხე მხარის წარმომადგენლის პოზიციას, რომ დედას არ გააჩნია შესაბამისი მატერიალური მდგომარეობა ბავშვის ნორმალური განვითარებისა და რჩენა - აღზრდისათვის.

საქართველოს სამოქალაქო პროცესში მხარეები ვალდებული არიან, სათანადო მტკიცებულებების წარდგენის გზით დაადასტურონ მათი პოზიციის გასამყარებლად მითითებული გარემოებების არსებობა. ფაქტების დამტკიცებას იწყებს მოსარჩელე, რომელმაც მითითებული მტკიცებულებებით უნდა დაადასტუროს მის მიერ მოპასუხისადმი წაყენებული მოთხოვნის ფაქტობრივი საფუძველი. იმ შემთხვევაში, როდესაც მოსარჩელე დაამტკიცებს ამ ფაქტებს, მტკიცების ტვირთი გადადის მოპასუხეზე. სასა--რთლო აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო სა--რთალში მოქმედებს პრინციპი რომლის მიხედვით „მტკიცების ტვირთი ეკისრება მას, ვინც ამტკიცებს და არა მას, ვინც უარყოფს“.

მოცემულ შემთხვევაში, მოპასუხე მხარეს საკუთარი ახსნა-განმარტების გარდა სხვა მტკიცებულება არ წარმოუდგენია, აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ კი სასა--რთლო პროცესზე-სოციალური მომსახურების სააგენტოს მუშაკმა განმარტა, რომ ინ---ა და-----ის ოჯახი მზადაა ბა-----ე მიიღონ ოჯახში, იზრუნონ ბავშვის საჭიროებებზე და ყველანაირად დაეხმარონ ინ---ას ბავშვზე სათანადო მზრუნველობის განხორციელებაში. სასა--რთლო განმარტავს, რომ ქონებრივი მაჩვენებელი არ შეიძლება იყოს დედის და შვილის დაშორების წინაპირობა.

სასა--რთლო აღნიშნავს, რომ ერთ-ერთი მხარის ახსნა-განმარტება, თუ მას არ ეთანხმება მოწინააღმდეგე მხარე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეიძლება ჩაითვალოს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივ გარემოებათა და--დასტურებელ მტკიცებულებად, თუ იგი დასტურდება საქმეში არსებული სხვა მტკიცებულებების ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური განხილვის შედეგად. წინააღმდეგ შემთხვევაში, მხარის მიერ მიცემული ნებისმიერი ახსნა-განმარტების საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოების და--დასტურებელ უტყუარ მტკიცებულებად ჩათვლა, ეწინააღმდეგება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლით დადგენილ პრინციპებს, რომლის თანახმად, სასა--რთლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

4. შემაჯამებელი სასა--რთლო დასკვნა:

საქმის მასალების გაცნობის, მხარეთა ახსნა-განმარტებებისა მოსმენის, ასევე სარჩელის ფაქტობრივი და სა--რთლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმებისა და საქმეში არსებულ მტკიცებულებათა სა--რთლებრივი შეფასების შედეგად სასა--რთლო მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.

5. კანონები, რომლებითაც სასა--რთლომ იხელმძღვანელა

- საქართველოს კონსტიტუცია;
- საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი;
- „ადამიანის უფლებათა ევროპული დეკლარაცია“ ;
- გაერთიანებული ერების „ბავშვის უფლებათა კონვენცია“ ;.

6. სა--რთლებრივი შეფასება

6.1. საქართველოს კონსტიტუციის 36-ე მუხლის მე-2 და მე-3 პუნქტების მიხედვით, სახელმწიფო ხელს უწყობს ოჯახის კეთილდღეობას; დედათა და ბავშვთა უფლებები დაცულია კანონით.

ბავშვის უფლებების დაცვის ნორმები მშობლებთან მიმართებაში რეგლამენტირებულია საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით, რომლის 1197-ე მუხლის მიხედვით, შვილების მიმართ მშობლებს თანაბარი უფლებამოვალუბრები აქვთ. ბავშვს აქვს უფლება ცხოვრობდეს და იზრდებოდეს ოჯახში.

ა--ვე კოდექსის 1198-ე მუხლის თანახმად, მშობლები უფლებამოსილი და ვალდებული არიან, აღზარდონ თავიანთი შვილები, იზრუნონ მათი ფიზიკური, გონებრივი, სულიერი და სოციალური განვითარებისათვის, აღზარდონ ისინი საზოგადოების ღირსეულ წევრებად, მათი ინტერესების

უპირატესი გათვალისწინებით. მშობლებს აქვთ ბავშვის რჩენის ვალდებულება. მშობლებს უფლება აქვთ, განსაზღვრონ, თუ ვისთან და სად უნდა იცხოვროს შვილმა. მშობლებს ევალბათ, დაიცვან თავიანთი არასრულწლოვანი შვილების უფლებები და ინტერესები, რაც მოიცავს შვილების ქონების მართვასა და გამოყენებას. მშობლებს ენიჭებათ უფლება და ეკისრებათ ვალდებულება, ჰქონდეთ ურთიერთობა თავიანთ შვილებთან, განსაზღვრონ თავიანთ შვილებთან მესამე პირთა ურთიერთობის უფლება, ხოლო იმავე კოდექსის 1199-ე მუხლის თანახმად, მშობლების უფლებები არ უნდა განხორციელდეს ისე, რომ ამით ზიანი მიაღდეს ბავშვის ინტერესებს.

6.2. სახელმწიფოს დამოკიდებულება მშობლის მიმართ მხოლოდ საკანონმდებლო დონ---ე მათი უფლება-მოვალეობების განსაზღვრით არ შემოიფარგლება, არამედ სახელმწიფო მოვალეა მშობლების შეუთანხმებლობის შემთხვევაში აქტიური მონაწილეობა მიიღოს შვილის აღზრდაში, რა დროსაც იცავს მშობლის უფლებას და პირიქით უშვებს შეზღუდვებს ერთ-ერთი მშობლის მიმართ, რის შედეგადაც იღებს გადაწყვეტილებას, ვისთან და სად უნდა იცხოვროს შვილმა.

ამის ნათელი გამოვლინებაა სამოქალაქო კოდექსის 1201-ე მუხლი, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ განქორწინების გამო ან სხვა მიზეზით მშობლები ცალ-ცალკე ცხოვრობენ, მათ შეთანხმებაზეა დამოკიდებული, თუ ვის ექნება უფლება, გადაწყვიტოს, ვისთან უნდა ცხოვრობდეს არასრულწლოვანი შვილი. ა--ვე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, შეუთანხმებლობის შემთხვევაში, დავას იმის თაობაზე, თუ ვისთან უნდა ცხოვრობდეს არასრულწლოვანი შვილი, წყვეტს სასა--რთლო ბავშვის ინტერესების გათვალისწინებით. ამ შემთხვევაში მშობლის უფლება, იყოს ბავშვის წარმომადგენელი სასა--რთლო დავასთან მიმართებით, შეჩერებულია. მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანო ნიშნავს ბავშვის წარმომადგენელს, რომელიც საქმის სასა--რთლოში განხილვის დროს ბავშვის ინტერესებს წარმოადგენს. ამ კანონისმიერი ვალდებულების ფარგლებში სოციალური სამსახურის ახორციელებს მშობლების ოჯახური გარემოსა და საყოფაცხოვრებო, სოციალური პირობების შესწავლას. **სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის წარმომადგენლის, როგორც ბავშვის კანონიერი წარმომადგენლის დასკვნა და ახსნა-განმარტება შეიცავს სანდოობის ნიშანს, რასაც სხვა მტკიცებულებებთან ერთობლიობაში განხილვით, მნიშვნელობა აქვს მოსა--რთლის შინაგანი რწმენის ფორმირებისათვის.**

სასა--რთლო მიიჩნევს, რომ მსგავსი სახის დავების განხილვისას, სპეციალური კვალიფიკაციისა და ცოდნის მქონე საქმის შედეგით დაინტერესებული პირის დასკვნა შეიძლება გახდეს სარწმუნო მტკიცებულება სასა--რთლოსათვის, ვინაიდან იგი წარმოადგენს ორივე

მხარისა და თავად ბავშვისაგან მიღებული ინფორმაციის პროფესიული და, ა--სთან, ნეიტრალური ხასიათის ანალიზის შედეგს.

კანონის მითითებული დანაწესიდან გამომდინარე, სასა--რთლოს გააჩნია უფლებამოსილება, გადაწყვიტოს მეუღლეთა შორის დავა არასრულწლოვანი შვილების საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრასთან დაკავშირებით, რა დროსაც უთუოდ მოქმედებს ორივე მშობლის თანასწორობის პრინციპი, **თუმცა სასა--რთლოსათვის უპირველესად გასათვალისწინებელია თავად ბავშვების ინტერესი და ნება სადავო საკითხთან დაკავშირებით.** მეტიც, აღნიშნული დავის სწორად გადაწყვეტისათვის აუცილებელია ამ ორივე კომპონენტის ურთიერთშეჯერება, რათა არასრულწლოვნის ნება მის რეალურ ინტერესებს არ ეწინააღმდეგებოდეს. როგორც ზემოაღნიშნული ნორმათა ანალიზი ცხადჰყოფს, ასეთი არ მოიცავს ისეთი ფაქტობრივი გარემოებების ნორმატიულ აღწერილობას, რაც მოგვცემდა კანონით ზუსტად განსაზღვრული წინაპირობების კვლევას. ამდენად, ამ შემთხვევაში საკმაოდ **დიდი მნიშვნელობა ენიჭება „ბავშვის ინტერესების“ განსაზღვრას.**

ბავშვის ინტერესში კი იგულისხმება, უპირველეს ყოვლისა, მისთვის ოჯახური გარემოს შექმნა, მშობლიური სიტბოსა და თანაგრძნობის გამოვლენა, მისთვის ჰუმანური და კეთილშობილური პრინციპების შთაგონება. **ბავშვის უპირატესი ინტერესია, ჰქონდეს მშობლებთან, ოჯახის სხვა წევრებთან ურთიერთობის შესაძლებლობა იმ შემთხვევაშიც, როცა ისინი ბავშვისგან განცალკევებით ცხოვრობენ.**

გაეროს მიერ მიღებული „ბავშვის უფლებათა კონვენციის“ პრეამბულაში აღიარებულია, რომ ბავშვის პიროვნების სრული და ჰარმონიული განვითარებისათვის აუცილებელია იგი იზრდებოდეს ოჯახურ გარემოში, ბედნიერების, სიყვარულის და ურთიერთგაგების ატმოსფეროში. ბავშვს, მის ფიზიკური და გონებრივი მოუმწიფებლობის გამო ესაჭიროება სპეციალური დაცვა და ზრუნვა, შესატყვისი სა--რთლებრივი დაცვის ჩათვლით, როგორც დაბადებამდე, ისე - დაბადების შემდეგ.

აღნიშნული ნორმის მიხედვით, დამკვიდრებულია ბავშვის უფლება ცხოვრობდეს და იზრდებოდეს ოჯახში, რაც გულისხმობს **ბავშვისათვის თანაბარი შესაძლებლობის უზრუნველყოფას ურთიერთობა ჰქონდეს მშობლებთან, როგორც დედასთან, ისე - მამასთან.** მშობლებისა და შვილების ურთიერთობის აუცილებლობის საკანონმდებლო რეგულირება გამომდინარეობს თავად ამ ურთიერთობის ხასიათის თავისებურებიდან; კერძოდ, **მშობელსა და შვილს შორის, მითუმეტეს არასრულწლოვან შვილსა და მშობელს შორის, განსაკუთრებული ბუნებრივი სიახლოვეა.** ისინი ბუნებრივად ერთმანეთთან ყველაზე მჭიდროდ დაკავშირებული ადამიანები არიან, რაც თავის მხრივ, გენეტიკური კავშირით არის

განპირობებული.

საკასაციო სასა--რთლო თავის გადაწყვეტილებებში განმარტავს, რომ არასრულწლოვანის უპირატესი ინტერესის დაცვისას დაუშვებელია სახელმწიფოს მხრიდან არა მხოლოდ ნეგატიური ჩარევა, რაც იმას ნიშნავს, რომ სახელმწიფომ არ უნდა დაარღვიოს არასრულწლოვანისათვის კანონით მინიჭებული უფლებები, არამედ სახელმწიფოს ეკისრება პოზიტიური ვალდებულება – განახორციელოს აქტიური მოქმედებები არასრულწლოვანის უფლებებისა და კანონიერი ინტერესის დაცვისათვის. სახელმწიფოს სახელით გამოტანილი სასა--რთლოს გადაწყვეტილება, რომელიც შეეხება არასრულწლოვანის ინტერესებს, არის სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულების შესრულების ყველაზე ნათელი მაგალითი. ა--სთან, საკასაციო სასა--რთლომ აღნიშნა, რომ, მართალია, საოჯახო-სა--რთლებრივი ურთიერთობები განეკუთვნება კერძო-სა--რთლებრივი ურთიერთობების სფეროს, მაგრამ ამ ურთიერთობების განვითარებითა და სიმტკიცით დაინტერესებულია მთელი საზოგადოება. სწორედ ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ სასა--რთლო ინარჩუნებს უფლებას, დაადგინოს ის გარემოებანი, რომელთა აუცილებლობა განაპირობებს არასრულწლოვანის ინტერესებისათვის ყველაზე კეთილსაიმედო გადაწყვეტილების მიღებას (სუსგ №ას-53-51-2---, 2--- წლის 6 ივლისი).

6.3. სასა--რთლო პრაქტიკისა და საერთაშორისო სა--რთლებრივი პრაქტიკის გათვალისწინებით, ოჯახური ცხოვრების პატივისცემის უფლების ეფექტური უზრუნველყოფა, რომელიც გარანტირებულია „ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის“ მე-8 მუხლით, ითვალისწინებს იმ ზომების განხორციელების უფლებას, რომელიც მიმართულია მშობლისა და ბავშვის გაერთიანებისაკენ, მაგრამ ა--სთან მიმართებით სახელმწიფოს მიერ გარკვეული ზომების მიღების ვალდებულება არ ატარებს აბსოლუტურ ხასიათს. შესაძლებელია, რომ იმ შემთხვევაშიც, თუ ყველა სა--რთლებრივი და ფაქტობრივი წინაპირობის გათვალისწინებით დადგება მშობლისა და ბავშვის გაერთიანების აუცილებლობა, წარმოიშვას ბავშვის მშობელთან დაბრუნების პროცესთან დაკავშირებული საკითხები, რისთვისაც აუცილებელია გარკვეული წინაპირობების შესწავლა. გაერთიანებული ერების „ბავშვის უფლებათა კონვენციის“ მე-9 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, **მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ, რომ ბავშვი არ დაშორდეს თავის მშობლებს მათი სურვილის საწინააღმდეგოდ, იმ შემთხვევათა გამოკლებით, როცა კომპეტენტური ორგანოები, სასა--რთლო გადაწყვეტილების თანახმად, სათანადო კანონისა და პროცედურის შესაბამისად განსაზღვრავენ, რომ ასეთი დაშორება აუცილებელია და უკეთ ემსახურება ბავშვის ინტერესებს.** მშობლებთან დაშორება შეიძლება, აუცილებელი გახდეს ა-- თუ იმ კონკრეტულ შემთხვევაში, მაშინ, როდესაც აუცილებელია ერთ-ერთ მშობელთან ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის

განსაზღვრის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღება. ა--სთან, ეს გადაწყვეტილება არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს ბავშვების ყველაზე ჭეშმარიტ ინტერესებს, ალიზარდონ და იცხოვრონ ჯანსაღ გარემოში. ბავშვის აღზრდისათვის გარემოს შესაბამისობა ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში დეტალურად და და--ჯერებლად უნდა შემოწმდეს. ამდენად, კანონი არ გამორიცხავს იმის შესაძლებლობას, რომ ბავშვი დაშორდეს მშობელს და ზოგ შემთხვევაში სხვა ოჯახის წევრთან ან უფლებამოსილ პირთან განისაზღვროს მისი საცხოვრებელი ადგილი, თუმცა ასეთი დაშორება მხოლოდ ბავშვის ინტერესებიდან გამომდინარე აუცილებლობით უნდა იყოს გამოწვეული, ვინაიდან ბავშვისა და მშობლის დაშორება, ამ აუცილებლობის შემთხვევაშიც კი, უარყოფით გავლენას ახდენს მშობლის გარემოცვას მოწყვეტილი ბავშვის ფსიქიკაზე.

ა--ვე კონვენციის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მონაწილე სახელმწიფოები ყოველ ღონეს ხმარობენ, რათა უზრუნველყონ ბავშვის აღზრდისა და განვითარებისათვის ორივე მშობლის საერთო და თანაბარი პასუხისმგებლობის პრინციპის აღიარება. მშობლებს ან, შესაბამის შემთხვევებში, კანონიერ მეურვეებს აკისრიათ ძირითადი პასუხისმგებლობა ბავშვის აღზრდისა და განვითარებისათვის. ბავშვის საუკეთესო ინტერესები მათი ძირითადი ზრუნვის საგანია.

ადამიანი უფლებათა ევროპულმა სასა--რთლომ მშობლების ბავშვთან ურთიერთობასთან დაკავშირებით დავებზე არაერთხელ აღნიშნა, რომ ბავშვის ინტერესი არის განსაკუთრებული მნიშვნელობის (Krasiki v. Poland, no 17254/11, § 83, 15 April 2014). ბავშვის საუკეთესო ინტერესი უნდა იყოს უპირველესი საზრუნავი (Gnahore v. France, n. 40031/98, § 59, ECHR 2000-IX) და შესაძლებელია, თავისი შინაარსიდან და სერიოზულობიდან გამომდინარე გადაწონოს მშობლების ინტერესი Sahin v. Gernamy [GC], no. 30943/96, § 66, ECHR 2003-VIII).

შესაბამისად, სასა--რთლოს ეკისრება უდიდესი პასუხისმგებლობა სწორად განსაზღვროს საკითხი იმის შესახებ თუ რა წარმოადგენს ა-- თუ იმ კონკრეტულ შემთხვევაში ბავშვის ყველაზე ჭეშმარიტ ინტერესს, სწორედ მოცემული საკითხის სრულყოფილად გამოსაკვლევად და შესაფასებლად მისცა კანონმდებელმა შეჯიბრებითობის პრინციპის ნაცვლად სასა--რთლოს ინკვიზიციური პრინციპით განხილვის შესაძლებლობაც.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 352-ე და 354-ე მუხლების თანახმად, საოჯახო საქმეების განხილვისას, სასა--რთლოს შეუძლია თავისი ინიციატივით განსაზღვროს დასადგენ გარემოებათა წრე და თვითონ გამოითხოვოს მტკიცებულებები, რომლებზეც მხარეებს არ მიუთითებიათ.

აღნიშნული ნორმიდან გამომდინარე, ოზ-----ის რაიონულის სასა--რთლოს

ინიციატივით საქმეში ბავშვის ფსიქოლოგიური მდგომარეობის შემოწმების მიზნით ჩაბმულ იქნა ფსიქოლოგები და წარმოდგენილია დასკვნები.

6.4. საოჯახო ურთიერთობებში ბავშვთან დაკავშირებულ საკითხებს მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს და ბავშვის უფლებებთან დაკავშირებული დავის გადაწყვეტისას სასა--რთლომ უტყუარად და სარწმუნოდ უნდა დაადგინოს მიღებული გადაწყვეტილების ბავშვის ინტერესებისათვის ყველაზე უკეთ შესაბამისობა. ამ მოსაზრებას განამტკიცებს „ბავშვის უფლებათა შესახებ“ კონვენციის მე-3 მუხლი, რომლის თანახმად, ბავშვის მიმართ ნებისმიერ ქმედებათა განხორციელებისას, მიუხედავად იმისა, თუ ვინ არის მათი განმახორციელებელი, უპირველესი ყურადღება ეთმობა ბავშვის ინტერესების დაცვის უკეთ უზრუნველყოფას. ა--სთან ერთად, **უნდა შეჯერდეს ბავშვთან დაკავშირებული რისკები, რომლებიც ერთ შემთხვევაში, ეხება ბავშვის საცხოვრებელი ადგილისა და გარემოს შეცვლას და, მეორე შემთხვევაში, მშობელთან დაშორებას.**

მოცემულ შემთხვევაში, ადგილი აქვს მშობლების მიერ შვილის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრის საკითხზე შეუთანხმებლობას, რის გამოც სასა--რთლო ვალდებულია მიიღოს მონაწილეობა დავის გადაწყვეტაში შვილის ჭეშმარიტი ინტერესებიდან გამომდინარე. კერძოდ, **ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრისათვის აუცილებელია ისეთი კრიტერიუმების შესწავლა, როგორიცაა: ბავშვის მიჯაჭულობა ერთ-ერთ მშობელთან, ბავშვის ასაკი, ჯანმრთელობა, ბავშვის ორივე მშობელთან ურთიერთობა, ბავშვის აღზრდა-განვითარებისათვის შესაბამისი პირობების შექმნის შესაძლებლობა, ცალ-ცალკე მცხოვრები მშობლების ოჯახური მდგომარეობა, ის სოციალური და საყოფაცხოვრებო გარემო, სადაც ბავშვს მოუწევს ყოფნა.**

მოცემული დავის განხილვისას კვლევის საგანს წარმოადგენს, არის თუ არა 2---წლის 1- ივნისს დაბადებული ბა-----ე და-----ის საუკეთესო ინტერესში მის საცხოვრებელ ადგილად დედის - ინ---ა და-----ის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრა. ბავშვს დედის მიმართ გააჩნია ემოციური მიჯაჭულობა, სურს დედასთან ურთიერთობა და სწორედ აღნიშნული წარმოადგენს მის საკუთარ შეხედულებას. ა--სთან, დედასთან მიჯაჭულობის რღვევას მშობლიური - პოზიტიური სანდო მიჯაჭულობის რღვევა ძლიერ უარყოფით გავლენას მოახდენს ბავშვის ჯანმრთელობასა და ფსიქო-ემოციურ განვითარებაზე. ა--სთან, სასა--რთლოს მიაჩნია, რომ ბა-----ე და-----ისთვის დედის მზრუნველობა, მისი ასაკის გათვალისწინებით, შეუცვლელია.

იმ პირობებში, როდესაც სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის მხრიდან დასკვნის სახით არსებობს შეფასება მშობლების ოჯახური გარემოს და სოციალური-საყოფაცხოვრებო პირობების შესახებ, სასა--რთლოს წინაშე

გადამწვეტი მნიშვნელობა ენიჭება მშობლების მიმართ ბავშვის ფსიქოლოგიურ დამოკიდებულებას. ამ კუთხით, კი ყურადსაღებია სასა--რთლოს სხდომაზე ფსიქოლოგების მიერ დაფიქსირებული განმარტება მათ მიერ მომზადებული წერილობითი ფსიქოლოგიური გამოკვლევის შედეგების - დასკვნების შესახებ, რომლის თანახმად, დაკვირვების პროცესში გამოიკვეთა, რომ ბავშვი - ბა-----ე და-----ეს დადებითი ემოციური დამოკიდებულება და ემოციური კავშირი აქვს ორივე მშობლის მიმართ, ის თავს კარგად გრძნობს, როგორც ერთ, ისე მეორე მშობელთან. აღდგა ფსიქო-ემოციური კავშირი დედასა და შვილს შორის. მიზანშეწონილია, მამის ოჯახმა ხელი შეუწყოს ინ---ა და-----ისა და ბა-----ე და-----ის ურთიერთობას.

სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს გუ----ს სოციალური მომსახურების სამხარეო ცენტრის წარმომადგენელმა თავის საპაექრო სიტყვარი აღნიშნა, რომ ბავშვის მამის ოჯახში დატოვება, როცა ის ბებია დედას ეძახის ცუდად იმოქმედებს ბავშვის ფსიქო-ემოციურ მდგომარეობაზე. მა--
დავალდებულდეს ხელი შეუწყოს დედას ერთი თვის განმავლობაში ხშირი კონტაქტი იქონიოს ბავშვთან.

6.5. ამრიგად, ბავშვის ფსიქო-ემოციური მდგომარეობა, მიჯაჭვულობა განაპირობებს მისი დედასთან დატოვების აუცილებლობას.

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასა--რთლო აღიარებს, რომ ბავშვის სურვილები და გრძნობები მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული მშობელთან ურთიერთობის საკითხის გადაწყვეტისას (*Sahin v. Germany [GC], no. 30943/96, § 73, ECHR 2003-VIII*).

„ბავშვის უფლებების შესახებ“ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის 1989 წლის კონვენციის მე-12 მუხლის თანახმად, მონაწილე სახელმწიფოები უზრუნველყოფენ საკუთარი შეხედულებების ჩამოყალიბების უნარის მქონე ბავშვის უფლებას, თავისუფლად გამოხატოს ეს შეხედულებანი ბავშვთან დაკავშირებულ ყველა საკითხზე, ა--სთან ბავშვის შეხედულებებს სათანადო ყურადღება ეთმობა ბავშვისასაკისა და მოწიფულობის შესაბამისად.

გაეროს ბავშვთა უფლებათა კომიტეტის ზოგად კომენტარში №12 (2009), რომელიც ეხება ბავშვის უფლებას, იქნეს მოსმენილი, მითითებულია, რომ ბავშვის მიერ საკუთარი შეხედულებების თავისუფლად გამოხატვა ნიშნავს იმას, რომ არ უნდა მოხდეს ბავშვის მანიპულირება ან ბავშვი არ უნდა დაექვემდებაროს ზემოქმედებას ან ზეწოლას. ა--სთან ერთად, „თავისუფლად“ თავისთავად დაკავშირებულია ბავშვის „საკუთარ“ შეხედულებებთან: ბავშვს გააჩნია უფლება გამოხატოს თავისი შეხედულებები და არა - სხვების შეხედულებები.

ფსიქოლოგების დასკვნებიდან ნათლად ჩანს, რომ დედასა და შვილს შორის

აღდგა ფსიქო-ემოციური კავშირი. ბავშვს სურს დედასთან ურთიერთობა და სწორედ აღნიშნული წარმოადგენს მის საკუთარ შეხედულებას.

სასა--რთლო სხდომაზე ფსიქოლოგებმა და სოციალური მომსახურების სააგენტოს წარმომადგენელმა განმარტეს, რომ მიზანშეწონილია ინ---ა და---- ისთვის გარკვეული პერიოდის მიცემა, რათა ურთიერთობა ჰქონდეს ბავშვთან.

სასა--რთლოს აღნიშნავს, რომ არ არსებობს დედის - ინ---ა და----ის და შვილის - ბა-----ე და----ის ურთიერთობის შემაფერხებელი ობიექტური მიზეზები და ამ შემთხვევაში ინ---ა და----ის შვილისაგან განრიდება არ შეიძლება ბავშვის ინტერესების შესაბამისად იქნეს მიჩნეული.

სასა--რთლოს მიაჩნია, რომ ბავშვის მამის ოჯახში დარჩენის შემთხვევაში, სადაც ბავშვი ბებიას (მამის დედას) მიმართავს, როგორც დედას. ეს გამოიწვევს დედის - ინ---ა და----ის მიმართ ბავშვის გაუცხოების პროცესს. აღნიშნული არ წარმოადგენს ბავშვის ჭეშმარიტ ინტერესს. ასევე, 2018 წლის 22 ოქტომბრის ფსიქოლოგის დასკვნაში მითითებულია, რომ მა-- - რა--ზ და----ე არ ესაუბრება ბა-----ეს დედის შესახებ, უფრო მეტიც მა-- საერთოდ არ თვლის საჭიროდ ბა-----ემ იცოდეს როგორი მოლაღატე დედა ჰყავს. მამის ოჯახში დატოვების შემთხვევაში დედა-შვილის ურთიერთობის აღდგენა-დაახლოება საკმაოდ დიდ პრობლემას გამოიწვევს. ბავშვის ერთ-ერთი მშობლისთვის მიკუთვნების შემთხვევაში, მას უნდა მიეცეს მეორე მშობელთან ურთიერთობის შესაძლებლობა, რაც მოცემულ შემთხვევაში ვერ იქნება უზრუნველყოფილი მამის ოჯახის მხრიდან. ხოლო რაც შეეხება დედის ოჯახში ბავშვის საცხოვრებლად გადასვლას, ეს გამოიწვევს ბავშვსა და დედას შორის დედა-შვილური ურთიერთობის აღდგენა-განმტკიცებას, მამის მშობლის უფლების რაიმე შეზღუდვის გარეშე. შესაბამისად ბავშვს ექნება შესაძლებლობა ჰქონდეს ურთიერთობა ორივე მშობელთან.

ა--სთან ერთად, აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული ის გარემოებაც, რომ ბავშვის მამის ოჯახში დარჩენის შემთხვევაში ბავშვი აღსაზრდელად ფაქტობრივად გადაეცემა ბებიას, რადგან მოპასუხე რა--ზ და----ე მუშაობს პერიოდულად (სამუშაოდ თურქეთში დადის) ბავშვთან არ არის, გასულია ოჯახიდან სამუშაოდ. 2018 წლის 28 დეკემბრის ფსიქოლოგის დასკვნაში მითითებულია, რომ მა-- - რა--ზ და----ე ვერ ახერხებს ბავშვის დამშვიდებას, რადგან ბებიასთან დამოკიდებულება არის უფრო მყარი, ვიდრე მა--სთან. სასა--რთლო მოცემულ შემთხვევაში არ აკნინებს ბებიის როლი ბავშვის აღზრდაში, მაგრამ აღნიშნული ვერანაირად ვერ შეცვლის დედასთან შვილების ურთიერთობის აუცილებლობას. აღნიშნული შეფასებულია როგორც რისკფაქტორი, მაგალითად საქმეზე, იოხანსენ ნორვეგიის წინააღმდეგ (Eur. Court H.R. Johansen v. Norway , Judgment of 7 August 1996. Reports. 1996-III.) სასა--რთლომ აღნიშნა, რომ ბავშვთან გაერთიანების შესახებ საკითხის

გადაწყვეტისას, მშობლის ინტერესსა და ბავშვის ინტერესს შორის უნდა იქნეს დაცული ბალანსი. აღნიშნული ბალანსის ძიებისას სასა--რთლოს განმარტებით განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიენიჭოს ბავშვის ინტერესებს, რომლებსაც შეიძლება, ჰქონდეს პრიორიტეტული მნიშვნელობა მშობლის ინტერესებთან მიმართებით.

მოცემულ შემთხვევაში, ბავშვის ასაკის გათვალისწინებას სხვა გარემოებებთან ერთად გააჩნია მნიშვნელობა ბავშვის მოთხოვნილების განსაზღვრაში, მისი საცხოვრებელი ადგილის (დედასა თუ მამასთან) პრიორიტეტების დადგენაში. მცირეწლოვანი ბავშვისთვის ძირითად პრიორიტეტს წარმოადგენს მშობლის ზრუნვა, სწორ ფასეულობათა სისტემის ჩამოყალიბება, ბავშვის ნორმალური სოციალიზაცია. ასაკთან ერთად სხვა საკითხებთან ერთობლიობაში ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრისათვის (მამასთან თუ დედასთან) ასევე მნიშვნელობა აქვს ბავშვის სქესს. **სწორედ არსებულ ეტაპზე ეყრება საფუძველი ბავშვის პიროვნულ ჩამოყალიბებას, რა დროსაც დედის ავტორიტეტის შელახვა და მასთან არასაკმარისი სიახლოვე დამლუპველი იქნება და უარყოფითად იმოქმედებს ინდივიდის ცხოვრების ფორმირებაზე.**

ზემოაღნიშნულ სხვა გარემოებებთან ერთად, ასევე მხედველობაშია მისაღები ბავშვის ასაკი და ის ფაქტი, რომ ბავშვი მდებარეობითი სქესისაა და შესაბამისად, დედასთან მუდმივი ურთიერთობა განმსაზღვრელი იქნება აღზრდის პროცესში გარკვეული პირადი საკითხების მიმართ ბავშვებისათვის თავისუფალი გარემოს შესაქმნელად. სასა--რთლოს მიაჩნია, რომ კანონიერების და სა--რთლიანობის პრინციპის გათვალისწინებით, არსებობის შემთხვევაში შვილების აღზრდაში უპირატესობა უნდა მიენიჭოს მშობელს ამ უკანასკნელის უფლება-ვალდებულებების, აგრეთვე მშობელსა და შვილს შორის ურთიერთობის აუცილებლობის პრინციპიდან გამომდინარე. ასევე აღსანიშნავია, რომ ერთ-ერთი მშობლისათვის შვილის აღსაზრდელად გადაცემის საკითხის გადაწყვეტისას დედას შეიძლება მიენიჭოს უპირატესობა იმ შემთხვევაში, თუკი მას უკეთესად შეუძლია შვილის სრულფასოვნად აღზრდა და მშობლის მოვალეობების შესრულება, ვიდრე მამას ან ამ თვალსაზრისით დედისა და მამის შესაძლებლობები მეტ-ნაკლებად თანაბარია. გადამწყვეტი ამ შემთხვევაში არის მხოლოდ ის გარემოება, რომ თუკი ვერ ხერხდება ბავშვის აღზრდაში ორივე მშობლის თანაბარი მონაწილეობა, ბავშვი გადაეცეს იმ მშობელს, რომელთანაც ბავშვი უკეთ გრძნობს თავს და რომელიც მზადაა მშობლის ფუნქციის შესასრულებლად, რასაც მოცემულ შემთხვევაში ადგილი აქვს დედასთან - ინ---ა და----ესთან მიმართებაში.

საკასაციო პალატამ ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში აღნიშნა, რომ ბავშვი დედას უნდა დაშორდეს მხოლოდ ისეთი გამონაკლისების შემთხვევაში, როდესაც ასეთი კავშირი მიმართულია ბავშვის ჭეშმარიტი ინტერესების

საწინააღმდეგოდ. საკასაციო სასა--რთლოს შეფასებით, ამ შემთხვევაში ბავშვის ასაკს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს (**სუსგ №ას-1062-996-2012, 201- წლის 22 იანვარი**). საქართველოს უზენაესი სასა--რთლოს გადაწყვეტილების მიხედვით, თუ ბავშვი არის მცირეწლოვანი, სწორედ არსებულ ეტაპზე ეყრება საფუძველი მის პიროვნულ ჩამოყალიბებას, რადროსაც დედასთან არასაკმარისი სიახლოვე, შესაძლოა, უარყოფითად აისახოს ბავშვის, როგორც ინდივიდის, შემდგომ ფორმირებაზე (**სუსგ №ას-211-204-2012, 2012 წლის 19 ივლისი; №ას-1062-996-2012, 201- წლის 22 იანვარი**).

მოცემულ შემთხვევაში საქმეზე დადგენილი გარემოებების, მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს დასკვნების და პოზიციის, ასევე ფსიქოლოგების დასკვნების და პოზიციის გათვალისწინებით, სასა--რთლომ გაანალიზა რა ბავშვთან დაკავშირებული რისკები, რომლებიც ერთ შემთხვევაში, ეხება ბავშვის საცხოვრებელი ადგილისა და გარემოს შეცვლას და, მეორე შემთხვევაში, დედასთან დაშორებას, ასევე გაითვალისწინა რა ისეთი კრიტერიუმები როგორიცაა: ბავშვის მიჯაჭულობა ერთ-ერთ მშობელთან, ბავშვის ასაკი, მშობლების სხვა პირადი თვისებები, ბავშვის ორივე მშობელთან ურთიერთობა, ბავშვის აღზრდა-განვითარებისათვის შესაბამისი პირობების შექმნის შესაძლებლობა, ცალ-ცალკე მცხოვრები მშობლების ოჯახური მდგომარეობა, მიიჩნევს, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ და ბავშვის ინტერესების შესაბამისად, დაწესდეს შესაჩვევი პერიოდი დედასა და შვილს შორის. იმის გათვალისწინებით რომ ამჟამად ბავშვი იმყოფება ბიოლოგიური მამის ოჯახში და 2018 წლის მაისის თვიდან ბიოლოგიურ დედასთან ურთიერთობა არ ჰქონია. სასა--რთლო განმარტავს, რომ აღნიშნული არ ართმევს უფლებას დაინტერესებულ მხარეს გარემოებების შეცვლის შემთხვევაში კანონით გათვალისწინებული წესით დააყენოს საკითხი ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის შეცვლის შესახებ.

ა--სთან, სასა--რთლო და--ტებით განმარტავს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1202-ე მუხლის შინაარსიდან გამომდინარე, მშობელს, რომელთანაც შვილი ცხოვრობს, უფლება არა აქვს ხელი შეუშალოს მეორე მშობელს ურთიერთობა იქონიოს შვილთან და მონაწილეობა მიიღოს მის აღზრდაში.

7. საპროცესო ხარჯები:

7.1. „სახელმწიფო ბაჟის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის თანახმად, სახელმწიფო ბაჟი არის საქართველოს ბიუჯეტებში შენატანი, რომელსაც იხდიან ფიზიკური და იურიდიული პირები სახელმწიფოს მიერ მათი ინტერესების შესაბამისი იურიდიული მოქმედებების შესრულებისათვის და სათანადო საბუთების გაცემისათვის. ა--ვე კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით კი განსაზღვრულია სახელმწიფო ბაჟის გადამხდელი სუბიექტები და გათვალისწინებულია, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადამხდელად ითვლებიან

ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომელთა ინტერესებიდან გამომდინარეც სპეციალურად რწმუნებული დაწესებულებები ასრულებენ იურიდიულ მოქმედებებს და გასცემენ შესაბამის საბუთებს.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასა--რთლო ხარჯების გადახდისაგან.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმეში არსებული მასალებით დადგენილია, რომ მოსარჩელის მიერ სარჩელზე გადახდილია პროცესის ხარჯი - სახელმწიფო ბაჟი 100 ლარის ოდენობით, რაც უნდა დაეკისროს მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის იმ მხარის წარმომადგენლის დახმარებისათვის გაწეულ ხარჯებს, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სასა--რთლო დააკისრებს მეორე მხარეს გონივრულ ფარგლებში, მაგრამ არაუმეტეს დავის საგნის ღირებულების 4 პროცენტისა, ხოლო არაქონებრივი დავის შემთხვევაში – განსახილველი საქმის მნიშვნელობისა და სირთულის გათვალისწინებით, 2 000 ლარამდე ოდენობით.

მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილია საადვოკატო მომსახურების საფასურის 400 ლარის გადახდის და--დასტურებული მტკიცებულება. შესაბამისად, მოპასუხე რა--ზ და----ეს უნდა დაეკისროს აღნიშნული თანხის გადახდა.

8. უზრუნველყოფის ღონისძიებასთან დაკავშირებული საკითხები:

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოყენებული არ ყოფილა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

სასა--რთლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-8, 53-ე, 243-244-ე, 248-249-ე, 257-ე, 259¹-ე, 364-ე და 369-ე მუხლებით და

გადაწყვიტა:

1. ინ---ა და----ის სარჩელი რა--ზ და----ის მიმართ ბავშვის საცხოვრებელი ადგილის განსაზღვრის თაობაზე დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. ინ---ა და----ეს შვილთან - 2--- წლის 1- ივლისს დაბადებულ ბა-----ე და----

ესთან ურთიერთობისათვის თავდაპირველად განესაზღვროს: პირველი ერთი თვის განმავლობაში - ყოველკვირეულად პარასკევი და შაბათი დღე 12:00 საათიდან 17:00 საათამდე ბავშვის მამის და მის (ინ---ა და----ის) მიერ შერჩეული პირის თანდასწრებით; მომდევნო ორი თვის განმავლობაში - ყოველკვირეულად პარასკევი, შაბათი და კვირა დღეები 12:00 საათიდან 17:00 საათამდე წაყვანის უფლებით; შემდეგი სამი თვის განმავლობაში - ყოველკვირეულად პარასკევს 17:00 საათიდან შაბათს 17:00 საათამდე თავის საცხოვრებელ ადგილას წაყვანის უფლებით. დაწესებული რეჟიმით შვილთან ურთიერთობის დაწყებიდან 6 თვის შემდეგ ბა-----ე და----ის საცხოვრებელ ადგილად განისაზღვროს დედის - ინ---ა და----ის საცხოვრებელი ადგილი (ოზ---ი, დაბა ნა-----ი, მგ-----ის ქუჩა);

3. მოპასუხე - რა--ზ და----ეს მოსარჩელის ინ---ა და----ის სასარგებლოდ დაეკისროს ამ უკანასკნელის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 100 (ასი) ლარის გადახდა და საადვოკატო მომსახურების 400 (ოთხასი) ლარის ანაზღაურება;

4. გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს სააპელაციო წესით ქუთაისის სააპელაციო სასა--რთლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში (მისა--რთი: ქ. ქუთაისი ნიუ-პორტის ქ. №32), გადაწყვეტილების მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული წესების დაცვით, მხარეთათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან 14 დღის ვადაში ოზ-----ის რაიონული სასა--რთლოს (მისა--რთი: ოზ-----ი, სიორიძის ქ. №14) მეშვეობით;

5. გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება გადაწყვეტილების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა, გამოცხადდეს ოზ-----ის რაიონულ სასა--რთლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 46-ე მუხლით გათვალისწინებული პირებისათვის, ასევე პატიმრობაში მყოფი იმ პირებისათვის, რომლებსაც არ ჰყავთ წარმომადგენელი, გადაწყვეტილების ასლის გაგზავნა და ჩაბარება უზრუნველყოს სასა--რთლომ ა--ვე კოდექსის 70–78-ე მუხლებით დადგენილი წესით;

მოსამართლე:

ნანა ჯოხაძე